
TAM SÜRE ÇALIŞMA YASASI ve DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Dr. Bildat KAHRAMAN
Ankara Tabip Odası
Ankara Doğumevi Hast. Temsilcisi

Tüm kamu sağlık kuruluşlarında sağlık personelinin tam süre çalışmasına ilişkin yasa tasarısı, uzun yılların çalışma ve tartışmaları sonunda meclislerden geçerek yasalaşmış ve Sayın Cumhurbaşkanı'nın eksik ve aksak yanlarını düzeltecek yeni yasaların çıkarılması dileğiyle yasayı yayınlamıştır.

Bu yasa her ne kadar sağlık personelinin tam süre çalışmasına ilişkin adını almakta ise de, esasta muayenehane hekimliği ile kamu kuruluşları hekimliğini birbirinden ayıran bir ilke getirmektedir.

Eski durum, Yeni durum: Sağlık personelinin tam süre çalışmasına ilişkin bu yasa kamu sağlık kuruluşlarında çalışan hekim ve diğer sağlık personelinin başka bir ek işte çalışmasını engellemekte bunun karşılığında tazminat verilmesini sağlamaktadır. Sağlık alanında eski düzende kamu sağlık kurumlarında çalışan hekimler saat 15'ten sonra muayenehanesine gitmekte 5-6 saat de orada çalışmakta idiler. Muayenehanelerdeki hastaların önemli bir bölümü hastaneye gündüz gidip de iyi bakıldıklarına inanmayanlar, ya da hastanelerde bakım ve tedavi için muayenehanelerden geçmek zorunda olduklarına inanan vatandaşlardı. O durumda büyük ölçüde sağlık kurumları, hekimlerin muayenehanelerine gelen hastaları yatırdıkları, müdahalede buldukları özel bir hastane fonksiyonunu görmekte idi.

Üniversite hastanelerinde ise döner sermaye adı altında hastalardan alınan ya devlet kurumlarından alınan paralar da muayenehane gelirlerine ek olarak klinik hocaların dağıtılmakta idi. Ancak sağlığın para ile alınıp satılan bir nesne gibi işlem gördüğü eski (umut edelim ki gerçekten eskir) statünün baş ve tek sorumlusu Anayasa'nın 19. maddesini uygulamaması idi. O anlayış ki «Paçasını kurtaran kaptandır» tekerlemesini bir anayasa ilkesi gibi önerip bir idare-i maslahatçı anlayıştı. Bu koşullar içinde, insanlık sevgisinin stimülasyonu ile uzun yıllar tıp öğrenimi yapan hekimler sonradan, sosyal, ekonomik, moral hiç bir güvencelerinin olmadığını anlayarak fırsat buldukça tek tek paça kurtarma mücadelesine girmişlerdir.

Vatandaşının sağlığının, hakkının ve kişiliğinin güvencesini sağlayamayan sistem, vatandaşına karşı temel ödevini yapmayan bir sistem olur ki eninde sonunda halkının saygınlığını yitirir ve orada anarşi ve terör esas kaynağını bulur.

Sağlığının güvence altında olduğuna inanmayan kişi devletin sağlık kurumuna karşı olsun, orada çalışan hekime ve yardımcısına karşı olsun, saygı duymak şöyle dursun, çoğu zaman hakaret etmekte sakınca görmez hale gelmiştir. Adalete karşı güvenini yitiren hakkının, hukukun üstünlüğü ilkesi içinde kuşkusuz savunulacağına inanmayan kişi hakkını almak için kendi kaba gücüne güvenir hale gelir, öyle bir durumda ise haktan fazlasını almaya kadar sınır tanımazlığı ile haksızlığa uğrayan yeniden kaba güçle hak aramaya kalkanlar çoğalır. Kişiliğini ve aile kurumunu güvence altında görmeyen sosyal geleceğinden güvencesi olmayan kişi ve kitleler, barbarlaşarak kuvvetlinin zayıfı ezeceği varsayımından hareket ederek, hakkı olmayan yollardan büyük balık olmaya çalışmakta ve o arada küçük balıklara hayat hakkı tanımayan duygu ve düşüncelerle insanlığından uzaklaşmakta olur.

Yeni Düzen: Parasal gücü olmadığına göre sağlıklı yaşamaya da hakkı olmadığını düşünen kişi tüm sorumluluğu hekime yükler hale geldiği bu durum içinde hekimlerinde büyük stres'ler içinde beden ve ruh sağlıklarının bozulduğunu her kademedeki köyden kente sağlık ocağında çalışan hekime, üniversite hastanesinde çalışan hekime kadar tüm hekimlerin bildiği ve yakındığı konudur.

Hekimlerin Durumu : Eski statüde sekiz saat kamu kuruluşunda çalışan bir o kadar da özel çalışma yapmak zorunda bırakılan hekim günün geri kalan son sekiz saatinde ne yapabiliyordu. Doğal olarak istirahat etmesi ve uyuması gerekir (yapabilirse). Hekimlik gibi kendisini sürekli eğitimle yenilemek çağdaş tıp konularını okumak yeni metotları hastalarına uygulamak sorumluluğunda olan hekim eski düzende yeni gelişmeleri okumak, incelemek, düşünmek ve de bizzat araştırma yapmak hakkını da bozuk düzenin ipine çekmekle, gerek toplumuna karşı aydın bilincini, gerekse mesleği için gereksinimi olan bilinci kazanma olanağı elinden alınmakta idi. Sosyal ve meslek bilincini sürdüremeyen ve de geliştiremeyen hekim ise adeta bir robot gibi kendisini toplumdaki soyutlamakta; tüm çıkara yönelik koşullamalara karşı çağdaş hekim ve insan sorumluluğunu yürütmeye çalışanlar ise çevrelerince yadırganıyordu.

Sonuç : Yeni yasa getirdiği ilke ile sosyal aşamadır. Tüm sorumlular, halkımız ve de tam süre çalışacak meslektaşlarımız, biri diğ-

rinin hakkına saygı duyarak hekimin mesleğine onur veren halkın hekimine saygı duyduğu sağlığını kuşkusuz güvencede gören umutlu kişilerin oluşturduğu güleryüzlü, sağlıklı bir toplum yaratmak bilinciyle hareket edersek bu harekete bir süreklilik kazandırılabilir.

Ancak bir noktayı da vurgulamak istiyorum: Halkımızın bir sorunu diğer tüm sorunlarından soyutlanamaz.

Bu yasa «Devlet vatandaşlarının tam bir beden ve ruh sağlığı içinde yaşamaları için önlemler alır» diyen Anayasa'nın 49. maddesine işlerlik kazandıracaktır. Kazandıracaktır ama Anayasamızın diğer ilkelerine işlerlik kazandıracak yasaların çıkarılması ve uygulanması ile bu mümkün olacaktır.

Anayasamızın tümü işlerlik kazanmadıkça «Türkiye Cumhuriyeti Demokratik Sosyal Bir Hukuk Devletidir» ilkesi de işlerlik kazanamayacaktır. Demokratik Sosyal bir Hukuk Devletinin olmadığı ülkelerde ise ulusun tam bir **RUH SAĞLIĞI** içinde yaşama olanağı olmayacaktır.